

1996-11-25

231-10941-96
80-208

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Grinnsjö domänreservatet

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7§ naturvårdslagen (1964:822 omtryckt 1991:641, NVL) det område som avgränsas av den streckprickade linjen på bifogad karta (bilaga 1), som naturreservat, för att området bör särskilt skyddas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur, sin skönhet och eftersom området är av väsentlig betydelse för allmänhetens friluftsliv.

Naturreservatets namn skall vara Grinnsjö domänreservat.

Ändamålet med naturreservatet skall vara att bevara och vårda ett för den vetenskapliga naturvården värdefullt småskaligt och ålderdomligt jordbrukslandskap.

Syftet med naturreservatet uppnås genom att

- förbjuda exploaterande verksamhet
- skadegörelse på mark och vegetation inte tillåts
- vårda hävdberoende naturmiljöer genom slåtter, bete och röjning
- information om områdets kvaliteter utarbetas och görs tillgänglig för allmänheten

Länsstyrelsen beslutar samtidigt att med stöd av 12 § NVL upphäva länsstyrelsens beslut den 25 januari 1982, dnr 11.1211-727-81 för den del som genom föreliggande beslut avsätts som naturreservat.

Föreskrifter för reservatet

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ NVL och 9-10 §§ naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter och bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla.

A. Föreskrifter enligt 8 § NVL om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. uppföra mast, antenn eller liknande anordning,
3. anlägga väg eller parkeringsplats,
4. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad,
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna,
6. slutavverka, så eller plantera skog,
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

8. uppföra torrtoalett,
9. upplåta mark för orientering eller annan idrottstävling,
10. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med reservatets skötsel.

Åtgärder som anges i den till detta beslut hörande skötselplanen får utföras av naturvårdsförvaltaren eller av den som naturvårdsförvaltaren utser utan hinder av föreskrifterna A4 (avser stängsling och uppsättning av gärdsgårdar kring åkrar, slätterängar och betesmarker), A5 (avser rensning av diken på åkermark) och A6 (avser avverkning av barrträd på fd åkermark).

B. Föreskrifter enligt 9 § NVL om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning av informationstavlor på platser som anges i fastställd skötselplan,
3. anläggning och underhåll av leder som anges i fastställd skötselplan,

4. skötsel i form av slätter, bete, röjning, plockhuggning, restaurering och åkerbruk som anges i fastställd skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 10 § NVL om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. cykla eller framföra motordrivet fordon annat än på anlagda vägar,
2. tälta annat än på av naturvårdsförvaltaren anvisad plats,
3. elda annat än på anvisade platser,
4. störa djurlivet t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
5. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar,
6. plocka växter eller växtdelar med undantag för bär och svamp,
7. medföra okopplad hund eller annat husdjur annat än i samband med jakt,
8. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.

Jakt vid lya och gryt får ske utan hinder av föreskrift C4.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltningen mm som framgår av bifogad skötselplan.
2. Naturvårdsförvaltare skall vara Assi Domän AB.
3. Naturreservatet skall genom naturvårdsförvaltarens försorg utmärkas enligt svensk standard (SIS 021522) och Naturvårdsverkets anvisningar.
4. Skötselåtgärderna skall fortlöpande dokumenteras av naturvårdsförvaltaren.

I särskilda fall kan länsstyrelsen med stöd av 12 § NVL medge undantag från meddelade föreskrifter.

Enligt 37 och 38 §§ NVL gäller bland annat att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot föreskrift som meddelats enligt 8 och 10 §§ NVL kan dömas till böter eller fängelse i högst sex månader och förpliktas ersätta kostnad som föranleds av gärningen.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 39 § NVL vid vite förelägga honom om att rätta vad olovligen skett. Länsstyrelsen har vidare möjlighet att hos kronofogdemyndigheten få handräckning för att åstadkomma rättelse.

Fastställelse av skötselplan

Länsstyrelsen fastställer härmed bifogade skötselplan, bilaga 7.

Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer gäller utan begränsning i tiden. I övrigt bör en översyn och eventuell revidering av planen ske med ca 10 års mellanrum eller när uppföljningen och utvärderingen av skötseln så påkallar.

Beskrivning av området

Reservatets benämning:	Grinnsjö Domänreservat
Kommun:	Vänersborg
Socken:	Västra Tunhem
Gräns:	Reservatets gräns är markerad med kraftigt punktstreckad linje på bifogad karta, bilaga 1.
Fastigheter:	Hunneberg 1:2
Markägare:	Assi Domän AB
Area:	37,8 ha, därav landarea 37,8 ha
Naturtyper:	4 ha annan träd/ buskbärande hagmark 5 hackslåttmark 0,4 ha slåttermad 9 ha myrmark 15,4 barrskog 1 blandsumpskog 3 ha åker
Naturvårdsförvaltare:	Assi Domän AB

Natur- och kulturförhållanden

Reservatet som ligger inne på den centrala delen av Hunneberg omfattar de båda torpen Grinnsjö i norr och Fagerhult i söder samt mellanliggande skog och myrmark.

De båda torpmiljöerna hör till de mest värdefulla på bergen med en rik slåttergynnad flora och förekomst av den sällsynta klockgentianan. Bland de hävdgynnade arterna kan nämnas bockrot, smörboll, jungfrulin, slåttergubbe, darrgräs och ängsskallra men även kattfot och brudbröd.

Skogsmarken består till stor del av ca 90-årig barrblandskog där gran och tall växelvis dominerar. Några ungskogsområden förekommer och då i första hand på flera av de gamla åkertegarna. Inslag av björk och ek är vanligt förekommande. I anslutning till torpen förekommer alm, lind, oxel, asp, ask, rönn och ek men även apel och hästkastanj.

De båda torpen bedöms vara bland de äldsta bosättningarna på bergen och omnämns första gången i jordeboken 1640. Det har brutits och odlats upp av fria nybyggare men betraktades som kronans egendom, när de 1650 såldes till fältmarskalk Gustaf Horn. 1685 tog Karl XI tillbaka det i reduktionen och 1700 till 1750 var det fördelshemman för majorens stab vid Västgöta-Dals regemente.

Det nuvarande husets timmerstomme vid Grinnsjö är troligen från 1700-talet. En backstuga och en ladugård revs på 1950-talet. Jordkällaren kvarstår. Huset 150 meter norr om torpet byggdes på 1920-talet som förläggning för sk samvetsömma. Sista brukaren slutade 1956. Fagerhult drevs som skogsjordbruk fram till 1961. Det nuvarande husets bottenvåning uppfördes omkring 1860.

Från 1907 och framåt har Fagerhult fungerat som lunchplats i samband med de kungliga älgjakterna. Vid huset minner en rad av kungastenar om celebra besök.

Planering

Hunneberg på vilket området är beläget har liksom Halleberg angetts ha särskilt högt naturvärde (klass 1) i länets naturvårdsprogram. Bergen är även av riksintresse för såväl naturvården som friluftslivet och delvis även för kulturmiljövården.

I översiktsplanen för Vänersborgs kommun är bergsplatåerna med bl a Grinnsjö angivet som värdefullt för rekreation och friluftsliv. I rekommendationerna anges att skogs- och jordbruk skall bedrivas med hänsyn till de starka natur-, kultur- och friluftssintressena.

I sammanställningen över värdefulla odlingslandskap i länet (länsstyrelsens rapport 1994:5) har området angetts ha mycket högt bevarandevärde (klass 2).

Det aktuella området ingår i naturvårdsområdet Halle- och Hunnebergs platåer som avsattes genom länsstyrelsens beslut den 25 januari 1982.

Områdets behov av skydd

En förutsättning för att naturvärdena i områdets odlingsmiljöer skall bestå och utvecklas är att de hålls öppna och välhåvdade så att florán kan utvecklas och att omkringliggande bryn vårdas så att lövträden gynnas.

Rationellt skogsbruk, granplantering, energiskogsodling, avverkning av lövträdssolitärer, dragníng av vägar och kraftledningar, ny bebyggelse, gödsling av naturbetesmarker och slåttermark är exempel på åtgärder som kan påverka natur- och kulturvärden negativt.

Ärendets beredning

Den 27 november 1958 avsattes ett ca 5,2 ha stort område kring Grinnsjö som domänreservat. Den 20 december 1976 beslöt Domänverket att utvidga reservatet till ca 35,4 ha varvid även Fagerhult och mellanliggande mosse införlivades i reservatet. I samband med Domänverkets bolagisering 1992 gjorde länsstyrelsen på uppdrag av Naturvårdsverket en bedömning av vilka domänreservat i länet som har sådana särskilda naturvärden att de bör ges långsiktigt skydd som naturreservat. Grinnsjö hör till de områden som länsstyrelsen valt ut.

Naturvårdsverket och Assi Domän AB slöt 1995 avtal om naturreservatsbildning av ett antal särskilt värdefulla domänreservat i hela landet. Grinnsjö är ett av de områden som omfattas av avtalet. Enligt ett avtal samma år skall reservaten ha den formella benämningen domänreservat.

Detta beslut innebär utvidgning av det förutvarande domänreservatet till att i och med detta beslut även gälla den halvö som går ut i Grinnsjön.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt länsstyrelsens bedömning är de höga naturvärdena vid Grinnsjö och Fagerhult av sådan karaktär att området är av särskilt intresse för naturvärden. Området ingår i naturvårdsområdet Halle- och Hunnebergs platåer men bestämmelserna ger inte skogsmarken det skydd som länsstyrelsen anser att området bör ha för att säkra de naturvärden som finns. Länsstyrelsen gör därför bedömningen att områdets naturvärden bäst kan ges ett långsiktigt skydd och utveckling genom bevarande som naturreservat. Härigenom tillgodoses naturresurslagens bestämmelser om en från ekologisk, social och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning.

Berörda remissinstanser har tillstyrkt förslaget.

Med avvägning mellan berörda allmänna och enskilda intressen anser länsstyrelsen att naturreservatet bör bildas med den avgränsning och de bestämmelser som angivits ovan

Länsstyrelsen bedömer att förordnandet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser och med den för området gällande översiktsplanen.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga (formulär 2).

Beslut i ärendet har fattats av länsstyrelsens styrelse. I länsstyrelsens beslut har deltagit landshövdingen samt ledamöterna Kjell Andersson, Anne Sophie Aronsson, Lars Björkman, Bertil Borglund, Sven-Ingvar Eriksson, Ulrik Hammar, Lars-Olof Johansson, Karl-Arne Larsson, Johnny Nilsson, Leif Olsson och Leila Pekkala samt ersättarna Bjarne Färjhage och Sven Liljebjörn.

I den slutliga handläggningen har deltagit länsrådet Enander, byrådirektören Andersson, föredraganden, miljövårdsdirektören Wennerblom, biträdande miljövårdsdirektören Schafferer miljö och planenheten, lantbruksskonsulenten Siggelkow lantbruks- och veterinärenheten samt länsassessorn Josefson förvaltningsenheten.

Bengt K. Å. Johansson

Robert Andersson

Bilagor:

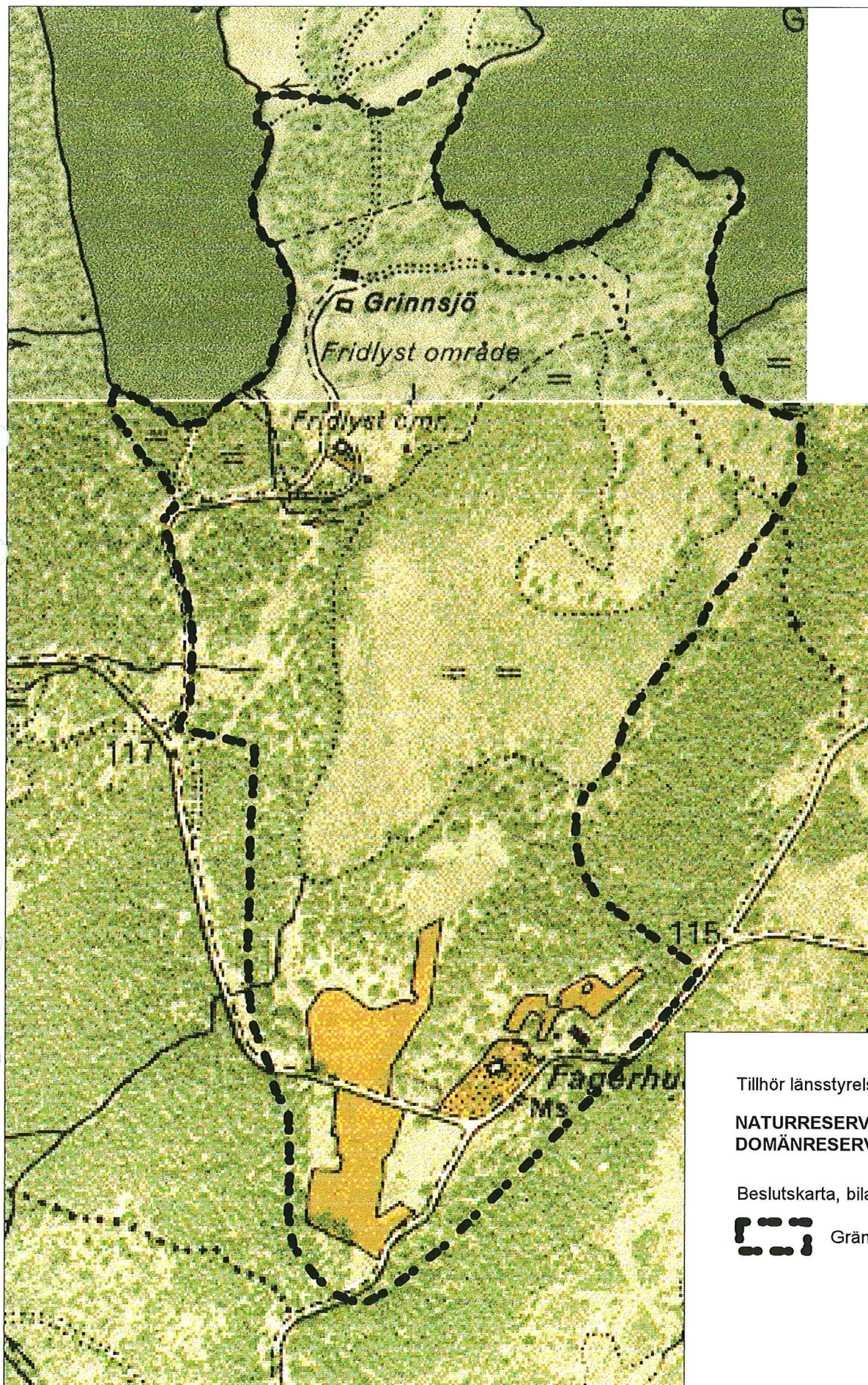
1. Beslutskarta
2. Karta över förordnandeområden på Halle- och Hunneberg
3. Översiktskarta
4. Fastighets- och markägareförteckning
5. Hur man överklagar
6. Sändlista
7. Skötselplan med skötselplankarta

Deltagit

Göran Enander
Björn Siggelkow
Erland Josefson
Tord Wennerblom
Thorbjörn Schafferer

Vidi

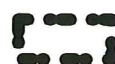
Bo Åkerström
Gunnar Wockatz

Tillhör länsstyrelsens beslut 1996-11

**NATURRESERVATET GRINNSJÖ
DOMÄNRESERVAT**

Beslutskarta, bilaga 1

Gräns för naturreservat

Skala 1:5 000